

Јавно Претпријатие за заловивање и третман на
бездомни кучиња СТАЦИОНАР-ЛАНА

Бр. 01-85/1
29.11 2022 год.
Струмица

П Р О Г Р А М А

ЗА ХУМАН ТРЕТМАН И БЛАГОСОСТОЈБА НА БЕЗДОМНИ КУЧИЊА
НА ЈАВНОТО ПРЕТПРИЈАТИЕ ЗА ЗАЛОВУВАЊЕ И ТРЕТМАН НА БЕЗДОМНИ
КУЧИЊА СТАЦИОНАР-ЛАНА СТРУМИЦА ЗА 2023 ГОДИНА

Струмица , Ноември 2023 год

1. Вовед

Со програмата за хуман третман и благосостојба на бездомните кучиња на ЈПЗБК Стационар-Лана Струмица се утврдуваат организацијата, методите на работа, активностите, мерките, интервенциите и третманот на бездомните кучиња, со кои ќе се обезбеди хумано, трајно и ефикасно намалување на нивниот број на подрачјето на Општина Струмица.

ЈПЗБК Стационар-Лана Струмица, доколку постои интерес за тоа и по однапред утврден договор, ќе делува и на подрачјето на општините од целата држава.

Оваа програма се заснова на методот „залови-стерилизирај-вакцинирај-врати“, кој е еден од најшироко применуваните методи во цел свет и кој со методите на едукација и регистрација, овозможува систематско и трајно намалување на популацијата на бездомни кучиња на одредена територија. Со тоа се намалува и ризикот од нарушување на јавното здравје (болести кои се пренесуваат од куче на човек-зоонози, опасност од напади и каснувања), загадување на животната средина (остатоци од храна, фекалии, бучава од лаење и завивање), оштетување на имот и друго.

Програмата има за цел да обезбеди континуирана работа и развој на претпријатието, согласно Законот за заштита и благосостојба на животните, Законот за ветеринарно здравство, Правилникот за постапките за заловување, интервенции и третман на бездомните кучиња, начинот на спроведување на тестот за социјализација, начинот и содржината на податоците за водење на евиденција и начинот на вршење на надзор, условите за одобрување на прифатилиштата и начинот на водење на регистарот на одобрени прифатилишта.

ЈПЗБК Стационар-Лана Струмица ќе воспостави мониторинг и контрола на материјално-финансиското работење и транспарентност во работењето со изготвување на месечни, тромесечни и годишни извештаи, согласно законите за Финансиско работење.

2. Опсег на работа

ЈПЗБК Стационар-Лана Струмица ќе работи со бездомни кучиња на територија на Општина Струмица како и со кучиња за кои сопствениците не можат или не сакаат да се грижат. Бездомно куче е секое куче кое не е придружувано од одговорно лице (сопственик), напуштено од неговиот сопственик а има можност да се размножува во било која старосна категорија. Кучиња под 7 (седум) месечна возраст не се предмет на работа на ЈПЗБК Стационар-Лана Струмица, бидејќи истите спаѓаат во најризичната група на приемчивост кон заразните вирусни болести и кои имаат висок процент на морбидитет и морталитет.

3. Методи на работа

Основна метода на работа на претпријатието е методата „Залови-стерилизирај-вакцинирај-врати,“ која вклучува: заловување, ветеринарен преглед, тест за социјализација, крвна проба, тестирање за векторски преносливи болести, тестирање за зоонози (лишманија – акредитирана метода) третман за внатрешни паразити со средство кое е регистрирано во Агенцијата за храна и ветеринарство и кое согласно упатството на производителот, делува против ехинококозата, третман за надворешни паразити, стерилизација/кастрација, постоперативен третман, третман на одредени заболувања, вакцинација, чипирање, обележување со ушна маркичка, отворена можност за вдомување според пропишана законска рамка дополнително уредена со Правилникот за внатрешна организација на Јавното претпријатие, по кое се враќаат на територијата од којашто биле заловени и каде што продолжуваат да живеат.

При строго утврдени состојби предвидени со закон може да се примени и евтаназија, при исцрпеност на сите предвидени можности, согласно членовите 30 и 32 од Законот за заштита и благосостојба на животните и не можат да бидат вратени на реонот на заловување. Според програмата ќе се заловуваат регистрирани и нерегистрирани кучиња на јавни површини, без сопственик. Оваа метода на работа во овој момент е признаена од сите релевантни светски институции и се применува во земјите каде има пораст на популацијата на бездомни кучиња.

Втор метод на работа е зголемување на јавната свест. Јавното претпријатие ќе развие програма за едукации насочени кон јавноста со цел зголемување на јавната свест за бездомните животни, преку едукативни настани во рамките на претпријатието, надворешни активности во соработка со други институции, здруженија, други прифатилишта, донатори и други.

4. План за работа

Јавното претпријатие за благосостојба на животни скитници Стационар-Лана Струмица плански ќе работи на решавање на проблемот со бездомните кучиња, при што ќе ги користи сите расположливи ресурси. За таа цел ќе се изготви стратегија за заловување на кучињата врз основа на два принципа, едниот е интервентно делување при пријава за каснување или агресивно куче, и стратешко делување кое ќе биде според однапред изготвен план за делување, најнапред во најфреквентните реони и реониите со најголем број на бездомни кучиња, а потоа и во останатите делови на Општината. Во 2023 година се предвидува заловување и третирање на околу 500 единици.

Активностите за хумано третирање на бездомни животни подразбираат:

- заловување на животните,
- нивен транспорт до стационарот,
- прием и преглед од овластен ветеринар
- тест за социјализација на бездомни кучиња
- лабораториско испитување на животните за одредени болести

- идентификација и водење евиденција (чип и ушна маркичка),
- овариохистеректомија и орхиектомија,
- постоперативно сместување, лекување и нега
- вакцинација и дехелментизација
- веб сервис за објавување на заловените животни и поттикнување на вдомувањето
- повторно враќање на животните на локацијата од каде биле заловени
- еутаназија на многу болни и екстремно агресивни животни , доколку не се вдомат, согласно законските прописи.

5. Заловување и транспорт

Заловувањето на кучињата ќе се врши согласно планот и програмата која ќе биде одобрена од Агенцијата за храна и ветеринарство,а во која ќе бидат наведени приближен број на кучиња кои ќе бидат заловени како и локациите на кои ќе се врши заловувањето.

Во ЈПЗБК Стационар-Лана Струмица се предвидува да делуваат 2 теренски тима за заловување, едниот ќе делува интервентно при пријава за каснување или агресивни кучиња, а другиот ќе делуваат стратешки во претходно дефинирани зони.При изготвувањето на планот за работа ,ќе бидат земени во предвид и ќе се започне со работа од таканаречените приоритетни области и локации со висок ризик.

Со оглед на тоа дека процесот на заловување на бездомните кучиња претставува постапка која предизвикува стрес и траума кај кучињата,истата ќе се изведува од лица кои имаат поминато соодветна обука и се имаат здобиено со сертификат за користење на методите за хумано заловување. Во моментот шест од вкупно десет вработени поседуваат соодветен сертификат за благосостојба на животните. Вработените се опремени со соодветни униформи и средства за лична заштита, како и опрема: соодветно возило, јамки и мрежи за заловување, дувалки, корпи-кафези за транспорт, околувратници и водилки, соодветни средства и опрема за евиденција и идентификација на заловените животни. Хемиските

средства за заловување на кучињата може да се користат само кај агресивните, исплашените, прекумерно возбудените животни и кај оние кучиња кај кои заловувањето со јамки, стапови со јамки и мрежи не е возможно и истите не треба да се користат како рутинска мерка. Дозирањето и употребата на овие средства треба да бидат под надзор на доктор на ветеринарна медицина. При заловувањето, треба веднаш да се евидентира датумот и точната локација на заловување на кучето и податоците да се внесат во Информативниот систем на Агенцијата за храна и ветеринарство. За време на заловувањето може да има присуство на членови на здруженија за заштита на животните, граѓански активисти кои имаат соодветна подготовка, го познаваат теренот и ја познаваат проблематиката и кучињата. При заловување во други општини присуството на барем еден член од здруженијата или општината е задолжително. Транспортот од местото на заловување до стационарот ќе се врши со 2 специјални опремени возила со по 6 вградени кафези за сместување на животните. Униформите и возилата се обележени со насоките и логото на ЈПЗБК Стационар-Лана Струмица.

6. Прием и медицински третман

По приемот, секое заловено животно се носи во просторијата за прием каде се прегледува од доктор по ветеринарна медицина и истото се евидентира и регистрира во системот на прифатилиштето. Новопримените животни се сместуваат во просторија за прием која е одвоена од просториите каде се држат другите животни и не треба да дојдат во допир со другите животни. Врз кучињата во најкус рок треба да се извршат сите интервенции согласно Годишната наредба за здравствена заштита на животните. Пристап во просторијата за прием има само персоналот кој работи во прифатилиштето, докторот по ветеринарна медицина кој врши здравствена заштита на животните како и официјалниот ветеринар и помошникот на официјален ветеринар. Кучињата треба да претстојуваат во просторијата за прием најмалку два дена по приемот односно најмногу до добивањето на резултатите од лабораториското испитување и извршените други прегледи од ставот на овој член. Кучињата кои се примени во прифатилиштето за време на престојот во просторијата за прием треба да бидат прегледани за болести

согласно прописите од областа на ветеринарното здравство, општа физичка состојба и да се изврши тест за социјализација. По клиничкиот преглед, добиените резултати од прегледите и резултатите од тестот за социјализација на кучињата и по одобрување на докторот по ветеринарна медицина, кучињата може да се префрлат во просториите за држење на животните и врз нив во најкраток рок треба да се извршат сите интервенции согласно Годишната наредба за здравствена заштита на животните: хируршки зафат –стерилизација/ кастрација, вакцинација, прочистување од внатрешни и надворешни паразити и обележува (со ушна маркица и чип) на начин кој нема да му причинува никаква болка или траума.

Тестот за социјализација на бездомно куче се спроведува од страна на овластено лице од Агенцијата за храна и ветеринарство кое не е актуелен сопственик на кучето и не било во никаков претходен контакт со кучето. Овластеното лице ја проверува општата здравствена состојба на кучето пред да се започне со спроведување на тестот кој се спроведува на кучиња со добра здравствена состојба, односно на кучиња кои немаат видливи повреди, акутна или хронична болка и кои не се во рековалесцентна состојба по хируршка интервенција, како и кучки во пуерпериум. Тестот се врши во рок од два до три дена по приемот и пред да се извршат хируршките интервенции и се спроведува во пријателска и позитивна средина со пријателски контакт и зборување и без непредвидливи и нагли движења кон кучето. Доколку непосредно пред спроведување на тестот кучето покажува знаци на агресивност или не е безбедно за да се спроведе тестот, тестот не се спроведува и треба да му се даде време од најмалку 10 минути да се смири и да се прилагоди на просторијата. Доколку ова нема резултат, тестот се спроведува наредниот ден. Постапката може да се повтори до најмногу три пати, доколку нема резултат во три обиди, се констатира дека кучето не го положило тестот и кучето се прогласува за опасно куче. Доколку во било која фаза на спроведување на тестот кучето покаже знаци на агресивност, тестот се прекинува, односно се констатира дека кучето не го положило тестот и се прогласува за опасно куче. Тестот за социјализација на куче завршува со пополнување на образец од страна на овластеното лице, кој за истото ја известува Агенцијата во рок од пет дена. Тестот се оценува со „положил“ и „не положил“. ЈПЗБК Стационар-Лана

Струмица има вработено Овластено лице за спроведување на тестот за социјализација.

Стерилизација/кастрација (овариохистеректомија и орхиектомија) на женските и машките животни е најефикасната мерка со која се спречува неконтролираното размножување и истата се врши после детален клинички преглед. Сите животни кои по мислење на ветеринарот, ги исполнуваат критериумите за операција се подложуваат на кастрација или стерилизација. По завршената операција, оперираните животни се сместуваат во постоперативниот дел каде што престојуваат до зараснување на оперативната рана. Во постоперативниот период животните се сместуваат во наменските кафези, односно боксови, каде им се врши редовно хранење и се под постојан ветеринарен надзор. Боксовите во стационарот редовно се чистат и се дезинфицираат, а се врши и дезинфекција, дезинсекција и дератизација на целиот простор на стационарот.

Кучињата кои нема да се вдомат, обележани со ушна маркица, се враќаат на истата локација каде што претходно биле заловени.

7. Посвојување и вдомување

Според програмата за работа на ЈПЗБК Стационар-Лана Струмица по стерилизација/кастрација на животното, тоа останува во стационарот уште 7 до 14 дена или максимум 30 дена од денот на прием, во кој период активно ќе му се бара дом. И покрај тоа што вдомувањето не е законска обврска на претпријатието, ЈПЗБК Стационар-Лана Струмица ќе соработува со здруженијата за заштита на животни, активистите, заинтересираните граѓани, ќе организира активности, ќе објавува фотографии и видеа на интернет страната на прифатилиштето и на социјалните мрежи, се со цел да биде олеснет и поттикнат процесот на вдомување миленик. ЈПЗБК Стационар-Лана Струмица ќе воспостави контакт и со странски здруженија и организации за бездомни кучиња со цел колку може поголем број од кучињата да се вдомат во соодветно семејство и на таков начин да се намали бројот на улични кучиња. Сите животни кои се вдомуваат, мора да бидат вакцинирани, стерилизирани и да имаат микрочип. Граѓаните ќе може да видат фотографии од

животните кои ќе бидат објавени за вдомување, како и да се информираат за сите активности и работењето на стационарот преку активна примена на мултифункционална вебстраница, воедно ќе бидат објавувани фотографии од животните за вдомување на социјалните медиуми како Фејсбук, Инстаграм и др. Секој граѓанин кој ќе сака да вдоми куче најпрво ќе мора да пополни прашалник за вдомување, со внесување на своите лични податоци, потоа ќе се изврши разговор со стручно лице вработено во стационарот за да се процени дали вдомувачот е соодветен и би бил одговорен сопственик. По разговорот и пополнетиот прашалник, доколку вдомувачот е соодветен, ќе оствари контакт со животното кое сака да го вдоми, минимум два пати пред да му биде дадено за вдомување и ќе потпише договор за вдомување со кој се уредува преносот на сопственоста, односно заведување на микрочипот во Информативниот систем на Агенцијата за храна и ветеринарство, на име на вдомувачот. Вработени од стационарот имаат обврска да го посетат или преку видео врска да го контактираат вдомувачот со цел да се утврди дали го чува соодветно и во согласност со Законот за благосостојба на животните. Приказната за секое вдомено куче ќе биде објавена на вебстраница на прифатилиштето.

8. Евтаназија

Одлуката за извршување евтаназија може да ја донесе и спроведе само ветеринарниот лекар исклучиво како последна опција во случај на смртно болни или повредени кучиња, кои се во терминален стадиум на болеста или повредата, и е невозможно да се елиминира болката, како и во случаи кога станува збор за агресивно животно кое на тестот за социјализација е прогласено за опасно куче, или куче заловено по пријава за каснување, а за кое нема можност за ресоцијализација или вдомување.

9. Мониторинг и контрола на популацијата на бездомни кучишта

Мониторингот ќе ги содржи следните елементи:

- Број заловени и број на вратени бездомни кучиња во одреден регион од Општина Струмица како и број на вдомени кучиња
- Карактеристиката на таа популација на кучиња (раса, пол, старост, социјална структура)
- Извори на храна, места на сместување,
- Список и контакт на граѓани кои се грижат за тие кучиња како и план за континуиран контакт и препораки за тие граѓани.

Со цел да се намали приливот на бездомни кучиња, прифатилиштето ќе обезбеди телефонска линија за граѓаните кои ќе пријавуваат изгубени животни, или пак нападнати граѓани од страна на бездомни кучиња. При секој поединечен повик или посета на прифатилиштето за да се пријави изгубено животно или да се вдоми бездомно куче, ќе се пополнуваат формулари, кои ќе бидат заведени во регистарот и ќе се проверуваат секогаш кога ќе се донесе бездомно куче во прифатилиштето.

10. Волонтирање

Прифатилиштето ќе биде отворено за волонтери кои може да помагаат повремено со различни активности според потребата и планот за работа. Активностите кои волонтерите ќе можат да ги изведуваат се напојување и хранење на животните, бањање, стрижење и чешлање на животните, социјализација и шетање, фотографирање на животните за вдомување, учество во тимовите за заловување и нивна асистенција, учество во активности за зголемување на јавната

свест.

Во зависност од можноста и стручноста на волонтерите, ќе им биде обезбедена едукација за нивно правилно работење во рамките на ЈПЗБК Стационар-Лана Струмица како и делегирање на права и обврски при вршење на нивната волонтерска работа. Волонтери може да бидат поединци, членови на здруженија за заштита на животните, членови на различни граѓански асоцијации, студенти и ученици и секој од нив ќе треба да пополни апликација за волонтерство.

11. Едукација и информирање

Со оваа Програма се предвидува и едукација и информирање на пошироката јавност за ефективно и долгорочно намалување на популацијата на бездомни кучиња. За таа цел потребно е да се организираат кампањи, во кои ќе бидат вклучени училиштата, установите, организациите и медиумите, а кои ќе имаат за цел:

- Да се поттикнат граѓаните да вдомат, наместо да купат домашно милениче;
- Да се воведат концептите на одговорно сопствеништво, важноста од стерилизација, вакцинација, идентификација и регистрација за контрола на популацијата на бездомни кучиња;
- Да се поттикнат волонтерството во прифатилиштата за кучиња и одговорното вдомување;
- Да се поттикнат луѓето да пријавуваат малтретирање, злоупотреба и убиство на животни до соодветните органи;

12. Финансирање

Според оваа програма, средствата за работа на претпријатието се обезбедуваат од:

Приходи кои ги остварува претпријатието;

Буџетот на Општина Струмица;

Договори со други општини;

Донации;

Кредитни средства и други извори на средства во согласност со Закон, Одлуки на Советот на Општина Струмица и други акти на основачот.

ЈПЗБК СТАЦИОНАР-ЛАНА

В.Д.Директор

Сузана Стојкова

